

Jaarverslag 2025

Concept vastgesteld

Algemene Vergadering 20 februari

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Doel en status van het Jaarverslag.....	4
Leeswijzer	4
 Ambitie 1: We willen een klimaatneutrale en circulaire regio zijn in 2050.....	5
Acties & resultaten in 2025	5
Acties die (onverwachts) aangepast of niet uitgevoerd zijn	6
Overige mijlpalen	6
Doorkijk 2026	6
 Ambitie 2: We versterken de (digitale) concurrentie- en innovatiekracht van de MRA om bij te dragen aan de transitie die nodig zijn	6
Acties & resultaten in 2025	6
Acties die (onverwachts) aangepast of niet uitgevoerd zijn	7
Overige mijlpalen	7
 Ambitie 3: We willen tekorten op de arbeidsmarkt verminderen en toekomstbestendig werk bieden aan huidige en nieuwe inwoners waardoor zij zich kunnen (blijven) ontwikkelen (door een optimale aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt).....	8
Acties & Resultaten in 2025	8
Acties die (onverwachts) aangepast of niet uitgevoerd zijn	9
Doorkijk 2026	9
 Ambitie 4: We willen voldoende, passende, bereikbare en toekomstbestendige werklocaties in de nabijheid van (potentiële) werkenden	9
Acties & Resultaten in 2025	9
Acties die (onverwachts) aangepast of niet uitgevoerd zijn	10
Overige mijlpalen	11
Doorkijk 2026	11
 Ambitie 5: We willen leefbare steden en dorpen met voldoende, betaalbare, bereikbare en toekomstbestendige woningen, in een gezonde leefomgeving	11
Acties & Resultaten in 2025	11
Acties die (onverwachts) aangepast of niet uitgevoerd zijn	12
Overige mijlpalen	13
Doorkijk 2026	13

Ambitie 6: We behouden en (waar mogelijk) versterken de kwaliteit van ons landschap en cultuurhistorisch erfgoed	13
Acties & Resultaten in 2025	13
Acties die (onverwachts) aangepast of niet uitgevoerd zijn	14
Overige mijlpalen	14
Doorkijk 2026	14
 Ambitie 7: We willen dat het (inter)nationale toerisme en de recreatiemogelijkheden bijdragen aan de leefkwaliteit van al onze inwoners. 15	
Acties & Resultaten in 2025	15
Acties die (onverwachts) aangepast of niet uitgevoerd zijn	15
Overige mijlpalen	16
Doorkijk 2026	16
 Ambitie 8: We willen dat eenieder zich op toekomstbestendige en betaalbare wijze kan verplaatsen in de MRA en dat we het logistieke vervoer en de internationale connectiviteit verduurzamen	16
Acties & Resultaten in 2025	16
Acties die (onverwachts) aangepast of niet uitgevoerd zijn	17
Overige mijlpalen	17
Doorkijk 2026	17
 Communicatie	18
Acties & Resultaten in 2025	18
Acties die (onverwachts) aangepast of niet uitgevoerd zijn	19
Overige mijlpalen	19
Doorkijk 2026	19
 Public Affairs	19
Acties & Resultaten in 2025	19
Acties die (onverwachts) aangepast of niet uitgevoerd zijn	20
Overige mijlpalen	20
Doorkijk 2026	20

Inleiding

Doel en status van het Jaarverslag

Voor u ligt het Jaarverslag 2025 van de Metropoolregio Amsterdam (MRA). Met ingang van dit jaar zijn het jaarverslag en de voortgangsnota samengevoegd tot één document. Op de website van de MRA is een online [verkorte publiekversie](#) te vinden met een inleidende terugblik van de voorzitter van het Bestuur. Op verzoek van de Algemene Vergadering is daarnaast deze hardcopy gemaakt. Dit document wordt aan de deelnemers aangeboden in het kader van de procedure voor wensen en opvattingen.

Het Jaarverslag heeft twee doelen. In de eerste plaats biedt het inzicht in de uitvoering van de MRA Agenda in het verslagjaar. Op hoofdlijnen wordt een overzicht gegeven van de activiteiten die zijn uitgevoerd en de resultaten die zijn behaald. In de tweede plaats is het Jaarverslag bedoeld als instrument voor het bestuurlijke en politieke gesprek. Het document biedt handvatten voor gemeenteraadsleden en leden van Provinciale Staten om met hun bestuurders in gesprek te gaan over de voortgang van de samenwerking, de bereikte resultaten en de keuzes die – in het licht van de ambities van de regio – voorliggen.

Leeswijzer

Dit is het eerste Jaarverslag dat is gebaseerd op de nieuwe MRA Agenda 2025–2028. In tegenstelling tot eerdere voortgangsnota's, waarin werd gerapporteerd langs de uitvoeringslijnen, is de opbouw nu gekoppeld aan de ambities uit de MRA Agenda 2025–2028. Per ambitie wordt eerst kort de beoogde doelstelling geschetst. Vervolgens wordt op hoofdlijnen weergegeven welke acties in 2025 zijn ondernomen en welke resultaten dat heeft opgeleverd. Waar relevant wordt een doorkijk gegeven naar 2026 met informatie die relevant kan zijn voor bespreking met het eigen college.

Zie ook het Publieksjaarverslag 2025:

<https://www.metropoolregioamsterdam.nl/jaarverslag-2025/>

Ambitie 1: We willen een klimaatneutrale en circulaire regio zijn in 2050

Klimaatverandering – met zeespiegelstijging, droogte en extreme neerslag – is het nieuwe 'normaal' en raakt alle opgaven in de regio. Tegelijk leven zorgen over de kosten en verdeling van klimaatbeleid. Daarom is verduurzaming van mobiliteit, gebouwde omgeving en industrie noodzakelijk, met als ambitie de groenste industriezone van Europa en een toekomstbestendig energiesysteem. Netcongestie vormt daarbij een directe bedreiging voor vestigingsklimaat, woningbouw en welvaart. Duurzaamheid, klimaatadaptatie en circulariteit zijn randvoorwaardelijk voor al het handelen. Circulariteit is middel, geen doel, en gericht op CO₂-reductie en behoud van grondstoffen. Betere samenwerking tussen overheden en partners is nodig om samenhang te creëren en nieuwe problemen te voorkomen.

Acties & resultaten in 2025

- Samenwerking met (met name) de provincies en netbeheerders om de ruimtelijke claims voor het energiesysteem in te passen in de NOVEX MRA
  - **Resultaat:** Ruimtelijke claims voor het energiesysteem zijn expliciet geagendeerd in de NOVEX MRA
- Themabijeenkomst over netcongestie en energieplanologie, in samenwerking met beide provincies
  - **Resultaat:** De themabijeenkomst over netcongestie en energieplanologie werd druk bezocht
- Met Actienetwerk GasTerug is gewerkt aan het uitbreiden van het Hilversumse project Circulaire Gordijnen. Dit project deelt circulaire gordijnen uit aan mensen in energiearmoede
  - **Resultaat:** Het project is uitgerold naar meerdere gemeenten. Dit resulteert in energiebesparing, wooncomfort verbetering en een impuls geven aan circulaire ketens
- Toewerken naar het gezamenlijke doel: 50% circulair inkopen over 2025
  - **Resultaat:** In 2025 is voortvarend toegewerkt naar het gezamenlijke doel om 50% circulair in te kopen
- Het uitbreiden van de Circulaire Deal Secundaire Bouwmaterialen naar de MRA
  - **Resultaat:** 47 partijen in de MRA hebben hun handtekening gezet onder de deal
- Overdrachtdossier circulaire economie:
  - **Resultaat:** Eind 2025 is een MRA overdrachtdossier circulaire economie opgesteld dat begin 2026 zal worden aangeboden aan de zittende bestuurders, zodat die dit kunnen aanbieden aan hun opvolgers

Acties die (onverwachts) aangepast of niet uitgevoerd zijn

De inzet op het ontwikkelen van een regionale aanpak waarmee circulariteit wordt geborgd in de gemeentelijke organisatie en projecten in de openbare ruimte is niet echt van de grond gekomen. De belangstelling daarvoor bij MRA partners bleek vooralsnog onvoldoende.

Overige mijlpalen

- Rapport van HCSS over kritieke grondstoffen in NH en Flevoland: Op basis van dit rapport, dat in opdracht van de MRA en beide provincies is opgesteld, zal een Plan van Aanpak kritieke grondstoffen worden voorbereid

Doorkijk 2026

Raden en Staten ontvangen periodiek info over NOVEX MRA. Voor sommige gemeenten zullen raden wellicht instemming moeten verlenen voor budget voor circulair gordijnenproject.

Ambitie 2: We versterken de (digitale) concurrentie- en innovatiekracht van de MRA om bij te dragen aan de transities die nodig zijn

De regio beschikt over een sterke en veelzijdige economie, gedragen door een krachtig netwerk van kennisinstellingen, startups en scale-ups. Innovatieve ecosystemen en campusvorming rond sleutelthema's worden actief gestimuleerd. Overheden werken samen met de Amsterdam Economic Board, ontwikkelingsmaatschappijen, bedrijfsleven en kennisinstellingen aan onder meer AI, duurzame digitale infrastructuur, life sciences, waterstof en slimme energiesystemen. De internationale oriëntatie en positie als digitale hub versterken de concurrentiekracht. Buitenlandse bedrijven en arbeidsmigranten zijn belangrijk voor de regio, waarbij brede welvaart leidend is bij acquisitie en internationalisering. Om het toekomstig verdienvermogen te borgen en transities te versnellen, is extra inzet nodig op research & development, digitale systemen en toegepaste innovatie.

Acties & resultaten in 2025

- Oprichten/omvormen van Programmateam Innovatie om uitvoering te geven aan de Actieagenda Innovatie
  - **Resultaat:** De kopgroep die de agenda heeft opgesteld is omgevormd naar het Programmateam Innovatie. In het programmateam werken medewerkers van de gemeentes en provincies samen om de actielijnen verder uit te werken en uit te voeren. Ook leren ze van elkaar en hun innovatiehubs
- Opstellen van de Actieagenda Innovatie door Programmateam Innovatie

- **Resultaat:** De oplevering van de Actieagenda Innovatie. Hierin zijn de 5 versnellers (randvoorwaarden) gedefinieerd waar wij als netwerk van overheden aan zet zijn om het klimaat voor innovatieve bedrijven te versterken. De versnellers zijn doorvertaald naar concrete actielijnen die gezamenlijk worden opgepakt
- Vaststellen van de Actieagenda Innovatie door het BO
  - **Resultaat:** de Actieagenda is vastgesteld
- Het uitvoeren van de Economische Verkenningen
  - **Resultaat:** Beleidsmakers uit de hele MRA zijn voorzien van betrouwbare informatie over de economie via de Economische Verkenningen
- De doorontwikkeling ROM InWest en Board
  - **Resultaat:** Er zijn afspraken gemaakt door Platform Economie met de Amsterdam Economic Board en ROM InWest over doorontwikkeling van iedere organisatie en de bijdrage van de MRA. Hieruit is gekomen:
  - **Resultaat:** De Amsterdam Economic Board heeft stappen gezet in het vormgeven en positioneren van de drie coalities in 2025
  - **Resultaat:** In het najaar van 2025 is een evaluatie van de ROM InWest uitgevoerd door de aandeelhouders, zoals afgesproken in de bestuursovereenkomst. Bureau Birch heeft de opdracht uitgevoerd. Het eindrapport wordt opgeleverd in januari 2026 en geeft ook aanbevelingen voor zowel de Rom InWest als de aandeelhouders
- Het organiseren van een Rijk-Regio event, in samenwerking met de Amsterdam Economic Board en VNO-NCW Metropoolregio Amsterdam
  - **Resultaat:** De innovatie en concurrentiekracht van de MRA is goed onder de aandacht gebracht. Aanwezigen: Kamerleden, hoge Rijksambtenaren, bestuurders, bedrijfsleven en ambtenaren. Dit event is door alle partijen als zeer succesvol ervaren
- Vaststelling in de platforms Ruimte en Economie van bouwstenen voor een MRA positie over datacenters als onderdeel van de digitale infrastructuur
  - **Resultaat:** De vaststelling van de MRA positie wordt gebruikt als vertrekpunt voor de gesprekken in de landelijke werkgroep Datacenters, die in 2025 door het ministerie van EZ in het leven is geroepen

Acties die (onverwachts) aangepast of niet uitgevoerd zijn

Voor ambitie 2 zijn de acties die gepland waren voor 2025 uitgevoerd.

Overige mijlpalen

Voor ambitie 2 waren er in 2025 geen andere mijlpalen naast de geplande en uitgevoerde activiteiten.

Doorkijk 2026

In Q1 zal de tussenrapportage van de Actieagenda Innovatie opgeleverd worden aan het DO en BO. Hierbij zal ook het Rapport Wennink betrokken worden vanwege de nauwe samenhang.

Ambitie 3: We willen tekorten op de arbeidsmarkt verminderen en toekomstbestendig werk bieden aan huidige en nieuwe inwoners waardoor zij zich kunnen (blijven) ontwikkelen (door een optimale aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt)

De economie in de MRA draait goed: de werkloosheid is laag, de arbeidsparticipatie stijgt en de groei is relatief hoog. Tegelijk zorgen tekorten in onder meer zorg, onderwijs en techniek voor druk op de arbeidsmarkt en remmen zij de economische ontwikkeling. Het realiseren van regionale ambities vraagt om een goed functionerende arbeidsmarkt met zo min mogelijk mismatches. Passend werk is essentieel voor brede welvaart en kwaliteit van leven. Daarom wordt ingezet op een inclusieve arbeidsmarkt en betere aansluiting tussen onderwijs en werk. Vanuit het perspectief van ondernemers en werknemers wordt gekeken wat nodig is om transities te ondersteunen.

Acties & Resultaten in 2025

- Projecten ter verkenning van verhogen instroom tekortsectoren
  - **Resultaat:** Door deze projecten wordt verkend welke maatregelen effectief zijn om de instroom in tekortsectoren te vergroten. De opgedane inzichten vormen de basis voor verdere beleidsontwikkeling en gerichte interventies
- Programma Binden, Boeien en Behouden zorgprofessionals MRA
  - **Resultaat:** Het programma stimuleert de ontwikkeling van loopbaan- en onderwijspaden voor zorgprofessionals, waardoor zij meer arbeidsperspectief krijgen en ziekenhuizen meer flexibiliteit hebben in de personele inzet
- Ontwikkeling loopbaan- en onderwijspaden zorgprofessionals
  - **Resultaat:** Zorgprofessionals kunnen zich beter ontwikkelen en doorstromen, terwijl ziekenhuizen personeel effectiever kunnen inzetten waar dit het meest nodig is
- Opschaling ecosysteem E/SPORTS TECH CAMPUS Purmerend
  - **Resultaat:** Door inzet van esports, gaming en gamification worden nieuwe doelgroepen aangetrokken en opgeleid, wat bijdraagt aan duurzame talentinstroom in innovatieve sectoren
- Innovatieve opleidingsmethodes esports en gaming
  - **Resultaat:** De ontwikkelde en opgeschaalde methodes functioneren als magneet voor talent en versterken de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt
- Ontwikkelfonds Flevoland Leert

- **Resultaat:** Met deze bijdrage wordt om- en bijscholing toegankelijker gemaakt, zodat inwoners zich kunnen blijven ontwikkelen in een arbeidsmarkt die verandert door digitalisering en robotisering

Acties die (onverwachts) aangepast of niet uitgevoerd zijn

In het MUVP stond een actie benoemd voor de verdere ontwikkeling van Skills. Dit onderwerp kon niet worden opgepakt. Ook bleek er in 2025 geen ruimte voor implementatie van het thema Arbeidsproductiviteitsverhoging / strategisch HRM beleid. We vonden wel tijd om hierover een workshop in te richten voor beleidsmedewerkers.

Overige mijlpalen

In het voorjaar van 2025 zijn de eerste stappen gezet door MRA en BOARD voor een overleg tussen Overheid; Bedrijfsleven; Onderwijs en Maatschappelijke instellingen. Hiervoor is een enquête gestuurd naar 15 actoren in de regio. In het najaar is het besluit genomen een eerste overleg te organiseren in 2026.

Doorkijk 2026

In 2026 hopen we te starten met een overleg tussen Overheid; Bedrijfsleven; Onderwijs en Maatschappelijke instellingen op het gebied van O+A een actie uit het MUVP. Hieruit komen mogelijk nieuwe acties naar voren.

Ambitie 4: We willen voldoende, passende, bereikbare en toekomstbestendige werklocaties in de nabijheid van (potentiële) werkenden

De sterke economie van de regio is afhankelijk van voldoende en passende ruimte voor werklocaties, zoals bedrijventerreinen, kantoren en gemengde woon-werkomgevingen. Deze locaties zijn cruciaal voor startups, scale-ups en campusontwikkeling en vertegenwoordigen een kwart van de werkgelegenheid. Ze spelen bovendien een sleutelrol in transitie, zoals energie, circulariteit en vergroening. Tegelijk staat de ruimte onder druk door woningbouw: circa 500 hectare bedrijventerrein wordt getransformeerd en er dreigt een tekort van 1.000 hectare. Dit vraagt om scherpe ruimtelijke keuzes, met expliciete aandacht voor werken binnen de totale ruimtelijke puzzel. De Bedrijventerreinenstrategie MRA vormt hiervoor het vertrekpunt, in samenhang met de nog op te stellen Kantorenstrategie en een goede woon-werkbalans.

Acties & Resultaten in 2025

- Uitvoering van de jaarlijkse monitor vanuit het Platform Bedrijventerreinen en Kantoren ('Plabeka') en actualisatie van het dashboard. Dit wordt gedaan als basis

voor de beleidsontwikkeling en uitvoering. Dit dashboard geeft alle relevante informatie per werklocatie

- **Resultaat:** Afslanken van de Plabeka monitor op verzoek van de bestuurders. De data worden nog jaarlijks verzameld, maar de rapportage wordt niet ieder jaar even uitgebreid uitgebracht
- Ondersteuning van het Project Bureau Herstructurering (PHB) aan ondernemersverenigingen en gemeenten bij de concrete verduurzaming van bedrijventerreinen
  - **Resultaat:** In 2025 zijn door PHB onder meer projecten uitgevoerd op het gebied van verduurzaming en/of organisatiegraad in Lelystad, Almere, Hilversum, Haarlem en de Haarlemmermeer en kennisbijeenkomsten op het gebied van netcongestie, klimaatadaptatie en subsidiemogelijkheden voor toekomstbestendige bedrijventerreinen
  - **Resultaat:** PHB heeft meerdere kennisbijeenkomsten georganiseerd
- Actualiseren MRA Kantorenstrategie
  - **Resultaat:** Eind 2025 heeft het BO Economie ingestemd met de geactualiseerde MRA Kantorenstrategie en is deze voorgelegd aan alle colleges B&W van de MRA gemeenten voor vaststelling. Omdat de kantorenmarkt aan grote veranderingen onderhevig is, wordt in de MRA strategie ingezet op een versterking van de kwaliteit van het kantorenaanbod op goed bereikbare (OV) locaties en tegelijkertijd het onttrekken van incurante kantoorpanden en deze bijvoorbeeld te transformeren naar woningen
- Vaststellen van een transformatiekader als uitwerking van de Bedrijventerreinstrategie
  - **Resultaat:** Het kader is vastgesteld. In het transformatiekader zijn regionale procedures benoemd voor het transformeren van werklocaties naar (deels) andere functies
- Verkennen van kosten intensivering op bedrijventerreinen
  - **Resultaat:** De verkenning maakt inzichtelijk wat de kosten voor intensivering van verschillende typen werklocaties zijn. Duidelijk is dat in veel gevallen een commercieel sluitende businesscase voor intensivering niet mogelijk is. In 2026 zullen er op basis van deze verkenning voorstellen gedaan gaan worden over de wijze waarop we in de MRA de intensivering concreet willen gaan oppakken, o.m. samen met het Rijk (via NOVEX-MRA)

Acties die (onverwachts) aangepast of niet uitgevoerd zijn

- Het versterken van de organisatiegraad op bedrijventerreinen. In samenspraak met PHB, gemeente Amsterdam en de ondernemersvereniging ORAM zouden activiteiten opgestart worden om de organisatiegraad op bedrijventerreinen te versterken. Omdat de ORAM hierin uiteindelijk toch geen actieve rol voor zichzelf zag weggelegd en in Amsterdam de voortgang van een lokaal traject stagneerde, is deze activiteit tijdelijk 'on hold' gezet. Wél is het PHB in het kader van zijn reguliere werkzaamheden nog actief op dit dossier

- De afstemming met ministerie EZ. In 2025 is de Ruimtelijke Economische Visie van het Rijk gepresenteerd. Deze visie is nog vooral op hoofdlijnen, de concretisering zal in de komende regeerperiode vorm moeten krijgen. Ondanks herhaaldelijk aandringen om de gezamenlijke Metropoolregio's te betrekken bij deze verdere uitwerking, heeft het ministerie er vooralsnog voor gekozen hierover louter met VNG en IPO af te stemmen

Overige mijlpalen

Voor ambitie 4 waren er in 2025 geen andere mijlpalen naast de geplande en uitgevoerde activiteiten.

Doorkijk 2026

Met de Bedrijventerreinstrategie en Kantorenstrategie is het belang van voldoende ruimte voor werken in 2025 nadrukkelijk op de bestuurlijke agenda gezet. Dit was ook nodig, want de grote woningbouwopgave zet de toekomst van bestaande werklocaties onder druk en belemmert de mogelijkheden voor nieuwe werklocaties. Daarom is het goed als ook in 2026 gemeenten en provincies in hun ruimtelijk beleid voldoende oog houden voor de regionale afspraken in het kader van de Bedrijventerreinstrategie en Kantorenstrategie.

Ambitie 5: We willen leefbare steden en dorpen met voldoende, betaalbare, bereikbare en toekomstbestendige woningen, in een gezonde leefomgeving

De woningmarkt in de regio staat onder grote druk: het tekort is nijpend, wachtlijsten voor sociale huur zijn lang en betaalbare woningen blijven achter. Samenwerking met marktpartijen, corporaties en beleggers is essentieel om het aanbod te vergroten. Tegelijk gaat het om méér dan aantallen: leefkwaliteit, bereikbaarheid en vitale kernen zijn randvoorwaardelijk. Nieuwbouw vindt plaats op toekomstbestendige locaties, met aandacht voor netcongestie, water, bodem en bereikbaarheid, én beter gebruik van de bestaande voorraad. Er is speciale aandacht voor o.a. vergrijzing en bijzondere doelgroepen.

Acties & Resultaten in 2025

- Programma Wonen & mobiliteit (WoMo)
  - **Resultaat:** Het programma creëerde i.s.m. een groep gemeenten een gezamenlijke aanvraag voor de zogenaamde WoKT-gelden (Woningbouw op Korte Termijn). Het resultaat was een sterk regionaal beeld waarin de noodzaak tot investering in mobiliteit voor de woningbouw centraal stond

Eind 2025 werd bekend dat een groot deel van de deelnemende projectgebieden inderdaad extra middelen toegekend kregen

- Houtbouw Pact 2026-2030
  - **Resultaat:** Het Green Deal Convenant Houtbouw 2021-2025 kreeg een sterk vervolg met het Houtbouw Pact. Meer dan 100 ondertekenende partners uit het triple helix-netwerk van de MRA streven hiermee naar toekomstbestendige woningbouw die in 2030 uit minimaal 20% houtbouw en andere biobased materialen bestaat. Het programma heeft in de afgelopen jaren vooruitgang geboekt door het aanjagen en verbinden van overheden, kennisinstellingen, bouwers en investeerders, met verschillende spraakmakende bouwprojecten als resultaat
- MRA Versnellingstafels
  - **Resultaat:** Ook in 2025 vonden de regionale Versnellingstafels op MRA-schaal plaats, waarbij een groot netwerk van o.a. bestuurders en bouwers de thematische knelpunten en oplossingen deelden
- Uitvoering MRA Woondeal
  - **Resultaat:** De MRA Woondeal is als Rijk-regiosamenwerking de spil in Bouwen en Wonen, waarin doorlopend wordt afgestemd over o.a. woningbouwaantallen en betaalbaarheid van de woningvoorraad.
- Onderzoek naar leefbaarheid in de bestaande wijken
  - **Resultaat:** In 2025 is inzicht verworven in de leefbaarheid van en vooral rondom de bestaande woningvoorraad in de MRA-gemeenten. In 2026 krijgt dit onderzoek een vervolg met het verkennen van de mogelijkheden tot een MRA-brede aanpak
- Provada
  - **Resultaat:** De Provada is sinds jaar en dag een podium voor de MRA-gemeenten om zich te profileren richting marktpartijen en andere overheden
- Werkgroepen Planning, Netcongestie en Stikstof
  - **Resultaat:** De versnelling van de woningbouwopgave wordt door de MRA ook ondersteund door de organisatie van verschillende werkgroepen op uitvoeringsniveau. De inbreng en opgedane resultaten uit deze werkgroepen wordt zowel door de deelnemende gemeenten direct ingezet voor de versnelling alsook breder gedeeld in ambtelijke MRA-gremia

Acties die (onverwachts) aangepast of niet uitgevoerd zijn

- De vorming van een zogenaamde leidraad toekomstbestendige gebiedsontwikkeling en het verkennen van pilotprojecten werd in 2025 gepauzeerd i.v.m. de verwachte komst van een City Deal Toekomstbestendige Gebiedsontwikkeling. Nu deze City Deal is omgevormd tot een afsprakenkader, zal in 2026 opnieuw afgewogen worden of een leidraad voor de MRA gewenst is.

Overige mijlpalen

Voor ambitie 5 waren er in 2025 geen andere mijlpalen naast de geplande en uitgevoerde activiteiten.

Doorkijk 2026

In 2026 vindt een actualisatie van de Woondeal plaats, waarin onder andere doelstellingen voor woningbouwaantallen en programmering herzien worden. Daarnaast wordt in 2026 de Afsprakenbrief Industriële Bouwstroom ondertekend door een reeks partijen, waaronder MRA-gemeenten. Het doel is om per 2026 met zogenoemde koploperlocaties de opschaling van industrieel geproduceerde woningbouwmaterialen gestalte te geven. Er zullen naar verwachting verschillende ondertekenmomenten plaatsvinden, waaronder op de WOCODA- en Provada-beurzen

Ambitie 6: We behouden en (waar mogelijk) versterken de kwaliteit van ons landschap en cultuurhistorisch erfgoed

De natuur- en cultuurlandschappen vormen de 'longen' van de stedelijke regio en zijn van grote waarde voor leefbaarheid en brede welvaart. Deze kwaliteiten versterken zowel het welzijn als de (inter)nationale aantrekkingskracht. Bescherming en versterking zijn nodig als tegenwicht voor stedelijke verdichting. Tegelijk is investeren in de groenblauwe omgeving cruciaal voor biodiversiteit, waterkwaliteit en klimaatadaptatie. De uitdaging is verantwoord groeien zonder landschap en identiteit aan te tasten, met water en bodem als sturend principe.

Acties & Resultaten in 2025

- Doorrekening maatschappelijke kosten en baten groene maatregelpakketten
  - **Resultaat:** De groene maatregelpakketten zijn doorgerekend voor Nationaal Park Nieuw Land, Spaarnwoude en noordzijde Groene Hoefijzer en de Westeinderscheg. Hierin is tevens een eerste bekostigingsstrategie voor de Westeinderscheg meegenomen. De doorrekeningen vormen de basis voor publiek-private financieringsconstructies voor investeringen in het groenblauwe netwerk binnen de MRA
  - **Resultaat:** Rapportage - Maatregelpakketten groenblauw MRA
- Oplevering Verkenning Klimaatbestendig landschap Oer-IJ gebied
  - **Resultaat:** Een integraal beeld van de opgaven en uitdagingen in het Oer-IJ gebied (o.a. gevolgen klimaatverandering, intensivering landgebruik en maatschappelijke ruimtelijke opgaven, zoals bijv. woningbouw). Op basis van gebiedsanalyses volgens principe 'water en bodem sturend' zijn adviezen opgesteld voor een natuurinclusieve omgang met de ruimtelijke opgaven
  - **Resultaat:** Rapportage – Klimaatbestendig landschap Oer-IJ gebied

- **Resultaat:** Triple helix podcast over opgave Oer-IJ
- Afronding proces-fase in project Pilots Financiering Klimaatadaptatie
  - **Resultaat:** Alle vijf deelnemende MRA-gemeenten (Amsterdam, Heemstede, Haarlem, Hilversum, en Uithoorn) hebben fase 'Looproutes' in 2025 afgerond. Deze fase vormt de basis om financieringsconstructies uit te werken voor gemeentelijke opgaven op het gebied van klimaatadaptatie, waarmee tot uitvoering van de projecten wordt overgegaan
  - **Resultaat:** Pakket procesbeschrijvingen en handreikingen voor aanpak gemeentelijke opgaven klimaatadaptatie gebouwde omgeving

Acties die (onverwachts) aangepast of niet uitgevoerd zijn

Vanwege de opbouwfase van het nieuwe programma *Groen-blauw groeit mee* is het netwerk Klimaatadaptief Bestaande Stad niet benut voor kennisdeling. Na vaststelling van het programma in december 2025 is ruimte ontstaan om het Klimaatadaptatie-netwerk te activeren en vanuit daar ook de kennisdeling rondom de beheersopgave te starten.

Overige mijlpalen

Vaststelling nieuw programma *Groen-blauw groeit mee*. Met het nieuwe programma hebben we een platform gecreëerd om alle activiteiten op het gebied van landschap, groen, recreatie, water en klimaatadaptatie vanuit één centrale plek uit te voeren en aan te sturen. Het programma vormt daarmee een belangrijke schakel in het zorgen dat groen en blauw daadwerkelijk meegroeien met de andere (ruimtelijke) opgaven in de MRA.

Doorkijk 2026

- De MRA ontwikkelt instrumenten en (financiering)oplossingen om ruimtelijke groen-blauwe opgaven op te pakken. Dit betekent nog niet dat de projecten daadwerkelijk tot realisatie komen. Hierover moet in het komende jaar het gesprek worden gevoerd. Hoe kan ervoor gezorgd worden dat de oplossingen van papier naar praktijk gaan en hoe kan de MRA de deelregio's hierin ondersteunen?
- In verschillende projecten observeren we dat onderwerpen vallend onder groen en blauw zich niet goed laten vangen in lokale ruimtelijke afwegingen voor gebiedsontwikkeling. In het komende jaar moet hier aandacht voor komen. Hoe voorkomen we dat groen en blauw sluitposten zijn en de MRA haar groen-blauw karakter kwijtraakt?
- Het team dat vanuit de MRA-samenwerking werkt aan programma Groen-blauw groeit kent een kleine ambtelijke bezetting. In het komende jaar moet het gesprek worden gevoerd over toekomstbestendige bemensing van het programmateam.

Ambitie 7: We willen dat het (inter)nationale toerisme en de recreatiemogelijkheden bijdragen aan de leefkwaliteit van al onze inwoners

Toerisme in de regio groeit weer sterk en brengt toenemende druk op ruimte en leefomgeving met zich mee. De inzet is gericht op duurzame ontwikkeling, met balans tussen economie, natuur, cultuur en leefbaarheid. Door spreiding en gerichte sturing worden drukke locaties ontlast, terwijl andere gebieden juist meer bezoekers kunnen ontvangen. Toerisme ondersteunt culturele voorzieningen van (inter)nationaal niveau en versterkt de aantrekkingskracht van de regio. Tegelijk vraagt groei om voldoende en goed bereikbare recreati Ruimte voor inwoners, die meegroeit met de verstedelijking. Spreiding en samenhangende keuzes zijn essentieel om druk te verlichten en brede welvaart te bevorderen.

Acties & Resultaten in 2025

- Evaluatie en aanpassen van het ontwikkelkader verblijfsaccommodaties
  - **Resultaat:** Er is een aantal aanpassingen gedaan aan het kader
- Vaststellen ontwikkelkader dagattracties
  - **Resultaat:** Het ontwikkelkader dagattracties is in het BO Economie besproken en geldt sindsdien als afstemmingsinstrument voor dagattracties binnen de MRA
- Evaluatie en aanpassing voormalig programma vraagsturing 'ABHZ' (Amsterdam Bezoeken, Holland Zien)
  - **Resultaat:** Op basis van de evaluatie is Amsterdam & Partners met een nieuwe strategie voor vraagsturing gekomen. Deze strategie zal in ieder geval voor 2026 gelden
- Bespreken van rapport toeristenbelasting om duurzamer gedrag te stimuleren. Bureau AEF heeft het rapport gemaakt n.a.v. een vraag van de werkgroep duurzaam toerisme
  - **Resultaat:** Rapport is na bespreking n BO Economie aan gemeenten gestuurd
- Organisatie van de eerste Impactmarkt MRA op de Impactfair. Dit is een fair waar duurzame toeristische bedrijven hun producten kunnen pitchen. Er is een presentatie gegeven over duurzaam toerisme vanuit MRA perspectief
  - **Resultaat:** De impactmarkt heeft geleid tot veel netwerk en positieve reacties bij de deelnemers

Acties die (onverwachts) aangepast of niet uitgevoerd zijn

Het was de bedoeling dat in Q4 een voorstel voor bestemmingsmanagement richting het BO Economie zou gaan, maar idit is nog niet gelukt. Dit voorstel is nu doorgeschoven naar Q2 van 2026.

Overige mijlpalen

Voor ambitie 7 waren er in 2025 geen andere mijlpalen naast de geplande en uitgevoerde activiteiten.

Doorkijk 2026

Voor komend jaar staat op de planning dat we in het BO Economie een discussie gaan voorleggen over de marktruimte voor verblijfsaccommodaties. We zullen door middel van scenario's inzicht bieden aan de bestuurders dat beslissingen in de ene gemeente impact hebben op andere gemeenten, en door middel van die scenario's kijken of er draagvlak is om meer systematisch met elkaar naar dit vraagstuk te kijken. Dit zullen we op passende wijze doen, rekening houdend met het informele karakter van de MRA samenwerking. Als we hier als samenwerkingspartners echt iets mee willen doen, dan zijn afspraken tussen de verschillende gemeenten verstandig om te maken. Er komt naar verwachting een flinke vraag naar verblijfsaccommodaties op ons af, en er zijn op meerdere plekken al (tijdelijke) hotelstops. Dit gaat onder anderen impact hebben op de prijs van een overnachting binnen de MRA, maar ook op veel andere zaken.

Ambitie 8: We willen dat eenieder zich op toekomstbestendige en betaalbare wijze kan verplaatsen in de MRA en dat we het logistieke vervoer en de internationale connectiviteit verduurzamen

Brede welvaart vraagt om rechtvaardige en toegankelijke mobiliteit, zodat iedereen zich betaalbaar, veilig en met keuzevrijheid kan verplaatsen. In het Multimodaal Toekomstbeeld zijn zeven principes vastgelegd, gericht op nabijheid, spreiding van mobiliteitsgroei en versterking van duurzame netwerken

Acties & Resultaten in 2025

- Omvorming van platform Smart Mobility naar programma DIM (Digitalisering en Innovatie Mobiliteit)
  - **Resultaat:** Programma DIM biedt meer focus en zorgt voor betere aansluiting bij de andere MRA programma's
- Rapportage breed onderzoek Noord-Holland naar Mobiliteitsrechtvaardigheid, waaronder toegankelijkheid en vervoersarmoede
  - **Resultaat:** De aanbevelingen worden geïmplementeerd bij o.a. de programma's MRA Woonwerkbalans, Publieke Mobiliteit en Fiets
- Het Rijk-Regio programma Samen Bouwen aan Bereikbaarheid heeft een complete investeringslijst van bereikbaarheidsmaatregelen in de MRA opgeleverd, inclusief fasering

- **Resultaat:** Deze is benut voor de MRA opgave WOKT/WOMO met positief resultaat
- **Resultaat:** Daarnaast start het Rijk in Flevoland met 2 projecten die eerder on hold zijn gezet (A27 en A6) [BO MIRT: Rijk en regio zetten betekenisvolle stappen voor investeringen in infrastructuur – Metropoolregio Amsterdam](#)
- Ten behoeve van de OV schaa sprong zijn er weer stappen gezet t.b.v. de grote verbindingen
  - **Resultaat:** Na de uitname van 2 miljard in 2024 heeft het Rijk weer 2 keer 200 miljoen gereserveerd voor het doortrekken van de Noord-Zuidlijn (OVAH)
  - **Resultaat:** Daarnaast is voor de IJmeerverbinding een Programma-verkenning gestart (en zgn. P-verkenning)
- In het platform Mobiliteit is meer coördinatie en samenwerking op verkeersmanagement afgesproken m.b.t groot onderhoud en evenementen
  - **Resultaat:** Ingezet rond de drukke zomer van 2025, met gezamenlijke rapportages, jaarplannen en gezamenlijke communicatie

Acties die (onverwachts) aangepast of niet uitgevoerd zijn

Grootste tegenvaller van 2025 was (helaas niet onverwacht en ondanks de inzet van WOMO gelden) de beperkte investeringen van het Rijk in mobiliteit. De koek moet toch echt groter om de MRA niet te laten vastlopen de komende jaren. Deze boodschap blijft onderdeel van de MRA lobby.

Overige mijlpalen

De bezuinigingen op OV zijn door het Rijk na een actieve lobby met MRDH en provincies gedeeltelijk teruggedraaid. Voor het resterende gedeelte volgen acties. ZuidasDok en OV SAAL(Schiphol-Amsterdam-Almere-Lelystad) zijn onderdeel van het robuuste mobiliteitssysteem van de MRA, beide zijn randvoorwaardelijk voor de OV schaa sprong. Er is grote behoefte aan betekenisvolle besluiten bij het Rijk in 2026.

Doorkijk 2026

De lobby boodschap van de MRA zal onverminderd naar voren worden gebracht in 2026. Het nieuwe regeerakkoord levert daarbij ongetwijfeld weer nieuwe accenten op. De actualisatie van de uitvoering van het Multimodaal Toekomst Beeld (MTB) kan leiden tot gesprekken in de deelregio's.

Communicatie

Acties & Resultaten in 2025

- Lancering vernieuwde MRA-website
  - **Resultaat:** Een grote verbetering is de nieuwe navigatiestructuur, waarbij de governance (wie zijn we en hoe zijn we georganiseerd) en de inhoud (waar werken we aan, welke resultaten bereiken we) los van elkaar worden gepresenteerd
- Publicatie eerste jaarverslag MRA
  - **Resultaat:** In 2025 is voor het eerst een publieksjaarverslag gepresenteerd. In de vorm van een digitaal magazine is op hoofdlijnen een overzicht gegeven van de inzet en resultaten van de MRA-samenwerking in het voorgaande jaar. Begin 2026 volgt het nieuwe jaarverslag
- Presentatie MRA Agenda 2025-2028. In 2025 is de nieuwe MRA Agenda gelanceerd
  - **Resultaat:** Een pdf en een gedrukte versie van de MRA Agenda 2025-2028
  - **Resultaat:** De presentatie van de agenda is mede door inzet van communicatie in goede banen geleid. Bij de agenda is een korte video gemaakt die een schets geeft van de ambities in de agenda
- Publicatie serie podcasts over acht ambities MRA Agenda. De podcast heet 'Metropoolregio Actueel'.
  - **Resultaat:** Er zijn in 2025 zeven podcasts gepubliceerd. De opnames gaan door in 2026.
- Economische Verkenningen MRA 2025
  - **Resultaat:** Een jaarlijks hoogtepunt in de communicatie is de presentatie van de EVMRA. Dit levert elk jaar de nodige persaandacht op
  - **Resultaat:** Een pdf en een gedrukte versie van de EVMRA
- Plaatsing opiniestuk bestuurders platform Mobiliteit in De Telegraaf
  - **Resultaat:** Op 4 juni 2025, een dag na de val van het kabinet, publiceerde De Telegraaf een opinieartikel van de bestuurders van het MRA-platform Mobiliteit over de noodzaak van investeringen in infrastructuur en mobiliteit. De kop boven het artikel luidde: 'Nederland brokkelt af'
- Gezamenlijke oproep regio in Den Haag
  - **Resultaat:** Topmensen uit het bedrijfsleven, de zorg, technologie en luchtvaart stonden in het najaar schouder aan schouder met de samenwerkende overheden in de MRA. Ze gaven een krachtige boodschap aan een groot gezelschap genodigden, onder wie nieuwe leden van de Tweede Kamer: investeren in de regio Amsterdam is noodzakelijk voor een concurrerende Nederlandse economie

Acties die (onverwachts) aangepast of niet uitgevoerd zijn

De doorontwikkeling van de huisstijl van de MRA is wel in gang gezet in 2025, maar krijgt een concreet vervolg in 2026. Dit hing samen met de later dan geplande oplevering van de nieuwe MRA-website.

Overige mijlpalen

In 2026 vervolmaken we de nieuwe MRA-website, werken we verder aan de doorontwikkeling van de huisstijl en geven we een vervolg aan de podcastserie over de ambities uit de MRA Agenda. Uiteraard is er volop aandacht voor de nieuwe gemeenteraden en de nieuwe colleges in gemeenten na de verkiezingen op 18 maart 2026. We hebben een inwerkprogramma voorbereid, met onder meer een bordspel om goed inzicht te krijgen in de werking van de regionale samenwerking op zowel het schaalniveau van de deelregio als de gehele MRA.

Doorkijk 2026

In algemene zin draagt de inzet van communicatie in de MRA-samenwerking bij aan het vergroten van de naamsbekendheid van de MRA en de transparantie over de samenwerking. Hiertoe wordt onder meer een website onderhouden, een maandelijks externe nieuwsbrief verstuurd aan abonnees, een maandelijks Bericht aan Raden en Staten aangeboden via de griffies en een LinkedIn-kanaal bijgehouden. Gemeenteraden en beide Provinciale Staten worden ook via hun eigen colleges geïnformeerd over ontwikkelingen of resultaten in de MRA-samenwerking. Dit blijven we in 2026 doen.

Public Affairs

Acties & Resultaten in 2025

- Start gemaakt met de positionering van de MRA in Den Haag
  - **Resultaat:** Voortvloeiend uit afspraken in het MRA-bestuur is een start gemaakt met de positionering van de MRA in Den Haag, vanuit de economische bijdrage die de MRA voor Nederland betekent. Op 25 november heeft in Den Haag een groot netwerk-event plaatsgevonden 'investeren in het verdienvermogen van NL', waarin de MRA samen met de Amsterdam Economic Board en VNO-NCW is gepresenteerd aan Haagse stakeholders
  - **Resultaat:** Aanhaking van de MRA -via het rapport Wennink- op de economische toekomst van Nederland

Doorlopende focus en aanwezigheid in Den Haag, waaronder:

- Organisatie van bestuurlijke ontmoetingen met Kamerleden rondom het BO Leefomgeving en het MIRT in Den Haag

- **Resultaat:** De propositie van de MRA voor Nederland is bij Kamerleden onder de aandacht gebracht
- Ontvangst van Kamerleden en bewindspersonen in de MRA
  - **Resultaat:** De MRA onder de aandacht gebracht van Kamerleden en bewindspersonen
- Input geleverd middels brieven en persoonlijke contacten voor de verkiezingen en de formatie
  - **Resultaat:** Voorbeeld: toezegging van middelen om het tekort op Zuidasdok en Metroverbinding Hoofddorp aan te vullen.

Doorlopende focus en aanwezigheid in Brussel / Europa, waaronder:

- Organisatie evenement bij de Permanente Vertegenwoordig in Brussel
  - **Resultaat:** Het Noordzeekanaalgebied is gepositioneerd in de ambities en opgaven op het gebied van Energie en Talent
- Organisatie Tweede Brussel-cursus voor collega's van de MRA
  - **Resultaat:** Verschillende collega's van de MRA hebben een Brussel introductie gehad
- Organisatie bezoeken van Europarlementariërs aan de MRA
  - **Resultaat:** Verschillende Europarlementariërs hebben de MRA bezocht en zo meer geleerd over verschillende MRA-projecten/onderwerpen
- Organisatie bestuurlijk werkbezoek mobiliteit in Brussel
  - **Resultaat:** MRA-prioriteiten en -projecten zijn tijdens dit werkbezoek benadrukt
  - **Resultaat:** Koppelingen tussen onze inzet in Den Haag en het optreden van Nederland in Brussel zijn aangebracht
  - Organisatie uitbreiding van capaciteit bij MRA-directie voor het realiseren van ambities **Resultaat:** De AV heeft ingestemd met het uitbreiden van het Public Affairs-team. Dit gebeurt in de vorm van 2 fte MRA-vertegenwoordiging in Brussel, 2 fte Rijkslobby en 1 fte EU-subsidie-advies. De uitbreiding wordt in 2026 gerealiseerd

Acties die (onverwachts) aangepast of niet uitgevoerd zijn

De werving van vaste lobby-capaciteit bij de MRA-directie duurt – als gevolg van de wijze waarop de MRA-samenwerking is georganiseerd – langer dan gewenst.

Overige mijlpalen

Voor het onderwerp van PA waren er in 2025 geen andere mijlpalen naast de geplande en uitgevoerde activiteiten.

Doorkijk 2026

In opdracht van het MRA Bestuur wordt er gewerkt aan een strategie en positioneringsverhaal van de MRA in Den Haag.